

Státní rozpočet

- **Opět historicky nejhlubší deficit, zlepšený pololetní výsledek se nepodařilo udržet**

Nižší příjmy a naopak vyšší výdaje státního rozpočtu než před rokem zhoršily jeho deficit. Ten činil za tři čtvrtletí 105,1 mld. korun a proti stejnému období 2010 byl hlubší o 5,6 mld. korun. Nepříznivý vývoj je vidět i ve srovnání s pololetním výsledkem, neboť tehdy se státní finance meziročně zlepšily.

Deficit rozpočtu za tři čtvrtletí je nejhorším výsledkem za toto období od roku 1993. K nominálnímu HDP je výše deficitu prakticky stejná jako před rokem (3,7 %, resp. 3,6 %, neboť i tehdy se schodek rozpočtu těsně blížil stomiliardové hranici.

Celkové příjmy klesly meziročně o 4,1 mld., celkové výdaje stouply o 1,5 mld. korun.
- **Celkový výběr daní relativně příznivý**

Příjmům rozpočtu chyběly do úrovně srovnatelného období předchozího roku 4 mld. korun (-0,5 %). Důvodem nebyl nižší výběr daní ani pojistného na sociální zabezpečení, zde inkaso naopak posílilo v meziročním růstu o 2,8 %, resp. +3,4 %. Jde o příznivé zjištění, neboť ukazuje, že zpomalení ekonomiky ve 3. čtvrtletí oblast daňových příjmů zatím významně negativně nepostihlo.
- **Nová daň ze solární energie přidala příjmům rozpočtu 4,3 mld. korun**

Tzv. velké daně se dařilo vybírat. Inkaso DPH posílilo o 1,9 %, spotřební daně vč. energetických o 6,7 % (z toho výběr nové daně ze solární energie dosáhl 4,3 mld. korun). V úhrnu na nich stát vybral o 9 mld. korun meziročně víc (v pololetí o 10,4 mld.), na daních z příjmů však méně o 2,7 mld. korun oproti stejnému období 2010 především pokračujícím slabým inkasem od firem (-6,3 %). K příznivému obratu došlo také u inkasa daní z příjmů fyzických osob, kde získal stát o 1,7 mld. korun meziročně více (+2,8 %), v pololetí o 0,6 mld. korun méně. Lze ho zřejmě vysvětlit zlepšením zaměstnanosti (více kap. Trh práce).
- **Celkové příjmy rozpočtu ovlivnil nepříznivě i pokles transferů peněz z EU**

Pokles celkových příjmů rozpočtu způsobily jednoznačně o téměř čtvrtinu nižší nedaňové a kapitálové příjmy, které se meziročně propadly o 23,5 mld. (-22,1 %). Citelný byl pětinový výpadek příjmů z rozpočtu EU a Národního fondu. Ty loni posílily rozpočtové příjmy o 72,3 mld. korun, zatímco letos jen o 56,9 mld. korun (v pololetí byl meziroční výpadek jen 6,4 mld. korun). Výrazně slabší transfery z EU mohou souviset s útlumem velkých investic v ČR a vývojem v dofinancování, příp. s kontrolou oprávněnosti čerpaných peněz prováděnou Evropskou komisí.
- **Výrazné škrty ve výdajích nepokračovaly,...**

U příjmů rozpočtu se inkaso u velkých daňových položek vyvíjelo relativně příznivě a pokles byl způsoben váhově nižšími nedaňovými příjmy. Na straně výdajů rostoucích meziročně o 0,2 % byl vývoj opačný – stouply objemově silné běžné výdaje, zatímco kapitálové výdaje, tvořící necelou desetinu výdajů rozpočtu, meziročně klesly.

Byla to změna ve srovnání s velmi výraznými škrty běžných výdajů rozpočtu v každém z předchozích čtvrtletí počínaje 4. čtvrtletím 2010. Ale i za tři čtvrtletí 2011 seřízl stát výdaje na platy svých zaměstnanců meziročně o 5,6 mld. korun (v pololetí o 3,7 mld.). Klesly dávky v nezaměstnanosti (-2,3 mld. korun), výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (-1,6 mld. korun), nepatrně i příspěvek na stavební spoření (-0,7 mld.).
- **... takže běžné výdaje rozpočtu po třech čtvrtletích škrty meziročně mírně vzrostly**

Na meziroční růst běžných výdajů státu (+1,4 %) mělo vliv především zvýšení důchodů (+6,3%), které však bylo nižší než v pololetí (+6,8 %). Díky jim tak meziročně stouply celkově i sociální dávky (+3,4 %), v nichž zaznamenaly mírný přírůstek i tzv. ostatní sociální dávky, ovšem objemově významná položka státní sociální podpory (27,3 mld. korun) byla omezena (-3,5 mld. korun). Růst celkových sociálních dávek (tj. vč. důchodů) byl menší než v pololetí (+4,1 %), ale vyšší než jejich stagnace za rok 2010 (+0,4 %).
- **Opětovně prohloubení schodku důchodového účtu**

Peníze vybrané v pojištění na důchody (241,9 mld. korun) na příjmové straně rozpočtu nestačily na vyplacené důchodové dávky (275,5 mld. korun). Deficit na důchodovém účtu se tak dále prohloubil na 33,6 mld. korun proti 25,2 mld. ve srovnatelném období 2010. Byl také výrazně horší než v pololetí (24,7 mld. korun). Zhoršení je dáno tím, že výběr pojistného - ač jeho dynamika převyšuje růst daňových příjmů -, roste pomaleji

než objem peněz určených na důchody.

Zdroje dat: ČSÚ, MF ČR, ČNB, MPSV, Eurostat, propočty ČSÚ.

Poslední informace ze zdrojů ČSÚ, ČNB a MPSV uváděné v této zprávě pocházejí ze dne 9. prosince 2011.